

Mál nr. 17/2001

M

og

Vátryggingafélagið X v/ábyrgðartryggingar sveitarfélags (A)

og

Vátryggingafélagið Y v/ábyrgðartryggingar verktaka (B)

Vinnuslys þann 10.05. 1999.

Gögn.

1. Málskot móttakið 22.01. 2001.
2. Málskjöl, sem hjálaga fylgdu málskotinu, númer 1 – 15 þ. á m. skýrslur lögreglu, afrit ljósmynda, gögn frá Vinnueftirliti ríkisins og verksamningur.
3. Bréf vátryggingafélagsins X til nefndarinnar dags. 01.02. 2001 þar sem hjálaga fylgdu ljósmyndir, sniðmynd dags. 31.01. 2001, bréf milli starfsmanna sveitarfélagsins dags. 25.01. 2001, tölvupóstssamskipti félagsins og starfsmanns sveitarfélagsins dags. 10.01. 2001 og bréf félagsins til starfsmanns A dags. 27.10. 2000 og litprentaðar myndir af vettvangi dags. 10.05. 1999.
4. Tölvupóstur vátryggingafélags Y til nefndarinnar dags. 07.02. 2001.
5. Svör B til vátryggingafélags Y við bréfi dags. 30.08. 2000.
6. Bréf Úrskurðarnefndar í vátryggingamálum til vátryggingafélags A dags. 20.02. 2001, þar sem viðbótarupplýsinga var óskað. Afrit sent lögmanni málskotsaðila með bréfi dags. sama dag.
7. Viðbrögð A og vátryggingafélags A sem getið er í tölvupósti þann 27.02. 2001.
8. Niðurstaða Tjónanefndar vátryggingarfélaganna nr. 13/2001.

Málsatvik.

Fyrirliggjandi gögn upplýsa ítarlega um aðdraganda máls þessa og afstöðu aðila.

Slysið átti sér stað þegar tjónþoli, sem var verkamaður í starfi hjá verktakanum B, var að vinna í 3ja metra breiðum og 2,6 metra drjúpum skurði fyrir drenlagn, sem B hafði tekið að sér að leggja í kringum fasteignin í eigu A, sem var verkkaupi. Varð slysið með þeim hætti að tjónþolin M, var að hreinsa grjót o.þ.h. frá húsveggnum og úr skurðinum, m.a. undan u.þ.b. 5-7 tonna steinsteypum stökk, sem féll skyndilega fram og ofan á M, þannig að hann hlaut alvarlega áverka. Eftir slysið kom í ljós að umræddur stökkur var ekki jámbundinn við húsið. Álitafnið er m.a. hvort það hafi verið fyrirsjáanlegt fyrir slysið.

Vátryggingafélag A vísar til þess að samkvæmt skýrslu Vinnueftirlits ríkisins þá virðist einkum mega rekja orsök slyssins til ófullnægjandi frágangs á gluggaprónni, sem M gat ekki varast. Félagið telur ekki ljóst hvers vegna stökkurinn féll frá húsinu en ljóst sé að búið var að grafa jarðveg alveg frá honum. Megi leiða að því líkur að titringur frá skurðgröfu sem notuð var við vinnu á skurðinum skammt frá kunni að hafa haft áhrif á að þessu leyti og jafnframt að flái skurðarbakka undir stöknum hafi ekki verið nægjanlegur. Félagið hafnar skaðabótaskyldu fh. vátryggingartakans A, m.a. þar sem ósannað sé að slysið megi rekja til saknæmrar háttsemi starfsmanna hans, vanbúnaðar fasteignarinnar eða annarra atvika eða aðstæðna sem hann beri skaðabótaábyrgð á að lögum. Það telur ekkert koma fram í gögnum málsins sem bendi til þess að A hafi haft eða mátt vita um að umræddur stökkur væri ekki fasttengdur húsinu. Það vísar til þess að A hafi eignast húsið 1942 og að fullvíst megi telja að stökkurinn hafi þá þegar verið til staðar, en hann kemur þó ekki fram á eldri teikningum. Félagið telur að ábyrgð verði ekki reist á því að A hafi borið að upplýsa um þennan frágang, “enda hafi mátt ætla að verktaki myndi grípa til viðeigandi varúðarráðstafana í ljósi fagþekkingar sinnar sbr. einnig ákvæði verksamnings. Ábyrgð verði ekki lögð á A á hlutlægum grundvelli þar sem ósannað sé að um ágalla hafi verið að ræða á fasteign hans. “Leiki reyndar einnig nokkur vafi á því að byggja slíka niðurstöðu á meginreglum laga eða lögjöfnum til 51. gr. laga nr. 26/1994 um fjöleignarhús, enda leiðir slík lögjöfnun heldur ekki

sjálfkrafa til ábyrgðar í þessu tilviki þar sem hvorki er um að ræða bilun á búnaði eða lögnum.” Félagið bendir og á að ekki verði fullyrt að það teljist ágalli á fasteign að niðurgrafin stokkur sé ekki járnbundinn við húsvegg, enda tjónshætta almennt engin af þeim völdum. Hvíllir allur halli á sönnunarskorti um ábyrgð vátryggingartaka og grundvöll hennar á tjónþola.” Félagið telur að starfsmenn B hafi unnið verk sín án þess að athugað væri fyrirfram hvort hætta stafaði af honum og án þess að gripið hafi verið til viðeigandi varúðarráðstafana. Það telur að starfsmönnum B hafi verið gert að vinna við óforsvaranlegar aðstæður að þessu leyti og að skaðabótaábyrgð verði að öllu leyti felld á vinnuveitanda M þ.e. B. Varhugavert hafi verið að láta M, sem aðeins hafi starfað hjá fyrirtækinu í 2 daga, vinna án eftirlits við svo varhugaverðar aðstæður, en verkstjóri hafði brugðið sér frá.” Félagið vísar og til framlagðra reglna um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á byggingarvinnustöðum og leiðbeiningar um öryggi við skurðgröft og gryfjur. Verkkaupi verði ekki gerður ábyrgur vegna tjóns af völdum saknæmrar háttsemi verktaka á hans vegum skv. íslenskum skaðabótarétti.

A staðhæfir í svari til nefndarinnar, 27.02. sl., að starfsmönnum A hafi ekki verið kunnugt um að nokkuð hafi verið átt við umrædda þró og eru vissir um að svo sé a.m.k. frá árinu 1983. Engar upplýsingar hafi legið fyrir um “bendingu í þrónni né heldur hvenær hún hefur verið steyppt.”

Vátryggingafélag B vísar til þess, að við skoðun á vettvangi í byrjun verks hafi ekkert komið fram sem gefið hafi tilefni til að ætla að veggir hússins væru varhugaverðir með tilliti til þess að grafa frá þeim. B hafi ekki fengið aðvaranir þess efnis. Það vekur athygli á því að B er lítið jarðvinnufyrirtæki sem hafi ekki sérfræðiþekkingu á sviði byggingarframkvæmda. Eftirlitsmaður verkkaupa hafi ekki gert athugasemdir við skurðstæði, dýpt skurðar eða nálægð við hús og þró. Ekkert hafi gefið tilefni til að ætla annað en að þróin (stokkurinn) hafi verið fastur hluti af aðalbyggingunni. “Fallið á þrónni hafi komið mönnum algerlega í opna skjöldu.” Félagið og B telja að sakargrundvöll skorti fyrir ábyrgð B. Það telur að gera verði þá kröfu til eigenda gamalla húsa að þeir kanni gerð og burðarþol húss, með tilliti til fyrirhugaðra framkvæmda. Sérfræðiþekkingin hafi verið til staðar hjá starfsmönnum A í máli þessu. Félagið vísar og til lítils umfangs verksins og að “fráleitt sé að halda því fram að verktaki, sem gerir verksamning við verkkaupa, beri fyrir það eitt ábyrgð á öllum hugsanlegum atvikum, sem upp geta komið.” Félagið telur að samkvæmt almennum reglum og IST-30 geti verkkaupi orðið skaðabótaskyldur gangvart verktaka og öðrum sem að verki koma. Tilviki þessu megi jafna til þess að einstakir hlutar hússins, þak, veggir eða gólf hafi hrunið og valdið tjóni.” Ástæða þess að þróin féll geti verið að engar festingar hafi verið fyrir hendi eða að þær hafi upphaflega verið fyrir hendi en tærst í sundur. Félagið vísar og til þess að engin rannsókn hafi farið fram á því hvers vegna þróin hrundi. Ljóst sé og að viðhaldi hússins hafi verið óbótavant.

M telur að A og B beri solidaríska ábyrgð í málinu. A hvort heldur sem er á grundvelli sakar eða á hlutlægum grundvelli, A beri ábyrgð á því að frágangur þróarinnar hafi ekki verið eðlilegur, hún hafi ekki verið tengd húsinu með tengijánum sem rétt hefði verið. Hér sé um galla að ræða sem eigandi húsnæðisins beri ábyrgð á, á hlutlægum grundvelli. Hann telur að A hafi borið að upplýsa B um frágang þróarinnar. Hann telur að B beri ábyrgð á grundvelli sakar. B sé sérfræðifyrirtæki á sviði byggingarframkvæmda. B hafi borið að ganga úr skugga um að aðstæður á vettvangi væru öruggar og fyrirbyggja með öllum ráðum að slys gæti orðið með þeim hætti sem raun varð á, með því að gera viðeigandi öryggisráðstafanir við uppgröftinn sbr. m.a. ákvæði 27. gr. IV. Kafla viðauka við reglur nr. 547/1996 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð. Hann telur að leggja verði þá skyldu á B að afla upplýsinga og kanna með nákvæmum hætti hvort óhætt væri að grafa frá þrónni og hlutast til um að grípa til öryggisráðstafana til varnar þeim sem væru við störf í skurðinum. Athafnaleysi B hafi leitt til þess að vinnuaðstæður voru óforsvaranlegar og því beri B ábyrgð á grundvelli sakar. Hann vísar að öðru leyti til fyrirbyggjandi gagnna, einkum frá Vinnueftirliti ríkisins.

Álit.

Nefndin telur að tjónsatburð þennan megi fyrst og fremst rekja til gáleysis B við uppgröftinn. Virðist hann ekki hafa gætt þeirrar aðgæslu sem nauðsynleg var. Slysið verður rakið til þess

að of mikið var grafið frá þrónni (stokknum) þannig að hún féll niður í skurðinn. Það var óvarlegt af B (starfsmönnum hans) að gefa sér það að óhætt væri að grafa á þennan hátt frá þrónni. B er verktaki sem starfar við uppgröft sem þennan á grundvelli sérfræðiþekkingar sinnar og fyrirliggjandi verksamnings. Vegna þessa eru gerðar auknar kröfur til hans við framkvæmd vinnu sem þessarar. Með hliðsjón af framanrituðu og fyrirliggjandi gögnum er fallist á að B beri skaðabótaábyrgð á því tjóni sem M varð fyrir.

Ekki er tilefni til að skerða réttarstöðu M, miðað við fyrirliggjandi gögn, vegna eigin sakar.

Ekki er unnt að fallast á að sýnt hafi verið fram á sök A eða að unnt sé að leggja hlutlæga ábyrgð á A, vegna máls þessa.

Niðurstaða.

B ber ábyrgð á tjóni M.

Reykjavík 13. mars 2001

Rúnar Guðmundsson hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.